

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

Institutul biblic

Din inițiativa Sfântului Sinod al bisericii noastre s'a înființat în 1922 în București un institut ortodox de editură sub numele „Institutul biblic”. Acest așezământ are de scop tipărirea și răspândirea broșurilor de cuprins religios moral, broșuri de propagandă împotriva sectelor, va imprima Sfânta Scriptură și alte cărți de literatură bisericească.

Institutul stă sub conducerea unui comitet de 12 persoane, cei mai aleși bărbați ai bisericii noastre din toate provinciile țării având în frunte pe P. S. S. episcopul Vartolomeiu și stând în directă legătură cu Sf. Sinod.

Iniințat din curată dragoste față de problemele bisericii noastre acest așezământ până acum n'a avut puțința să-și pună în lucrare proiectele. Acum după ce și-a putut înfiripa încâtva mijloacele necesare pentru începerea activității sale a scos în tipar primele trei broșuri de propagandă și anume: Nr. 1. „Lazăr Diacul” de Dr. Seb. Stanca, broșură de propagandă împotriva sectarilor, Nr. 2. „Patimile Mântuitorului” de Pr. Gr. Criveanu, broșură religioasă morală și Nr. 3 „Impotriva beției” de I. P. S. Metropolitul primat Miron, o instructivă broșură de propagandă împotriva alcoolismului.

Aceste broșuri se vor continua cu o serie întreagă de scrieri, mai ales în chestia sectelor, ca cea mai actuală problemă.

Și broșurile acestea sunt întocmite nu numai pentru preoți și intelectuali, ci anume pentru ca să se dea în mâna poporului, pentru ca el să le citească edificându-se și luând dintr'ânsele învățăturile necesare.

Prețul unei broșuri este 5 lei.

Dar după ce și acest institut, ca toate așezămintele de acest fel luptă cu greutatea materiale, e în interesul, mai ales al preoțimei noastre, ca să-i vină în ajutor.

În acest scop a dat o frumoasă pildă preoțimea din diecesele de Oradea mare și Arad. Din diecesele Aradului s'au adunat 21.642 lei și anume: 15.000 lei de la preoți, 1000 contribuția de la mănăstirea Hodoș-Bodrog și preste 5000 colecta în biserică cu discul. Prea-sfințitul Roman de la Oradea deasemenea a dispus putarea unui disc, și preoții să deie anual 50 lei, iar protopopii 100 lei.

Noi am atras atenția preoțimei noastre asupra acestui institut în circularul Nr. 5510 din Nr. 17 al „Renășterii”, invitând să contribuie la fondul institutului fiecare preot cu salariul său pe o zi, care nu trece de cifra de 50 lei.

Având în vedere importanța extraordinară a acestei acțiuni și deosebitul folos ce l'are însăși preoțimea usurându-i-se în măsură mare propaganda religioasă morală, e datoria preoților noștri, să ia în serios această chestie și să-i dea mână de ajutor.

Facem deci din nou apel la preoții noștri să comande aceste broșuri și cele ce vor urma în număr mai mare și să le distribue în popor, iar colegiile preoțești să hotărască o contribuție benevolă a fiecărui preot la fondul institutului.

Institutul biblic este chemat să săvârșească o operă de mare importanță în biserica noastră, în folosul acestei biserici și a neamului întreg.

Propaganda contra alcoolismului

Nr. 499. — Sfântul Sinod al bisericii noastre a hotărât pornirea unei mișcări mai sistematice împotriva beuturilor alcoolice. În acest scop I. P. S. Metropolitul primat apelează printr'o circulară la toți preoții ca să îmbrățișeze aceasta mișcare. Noi îndatorăm conferințele preoților

ca să facă obiect de studiu această chestiune și să caute să execute dispozițiile accentuate de I. P. S. Sa în circulara sa, de următorul cuprins :

Prea Cucernice Părinte,

Întru executarea poruncii Sf. Sinod, privitoare la propaganda împotriva băuturilor spirtoase și a patimei beției, dispunem :

1. Protopopii invită la oficiul lor pe toți preoții președinți ai cercurilor religioase și îl îndatorează, că aceștia împreună cu preoții cercului religios, cu învățătorii și cărturarii satelor, din cerc să stabilească programul, după care în timpul cel mai scurt să înceapă mergerea din sat în sat, citind pretutindenea pastorală noastră publicată sub Nr. 3 a „Institutului Biblic“.

2. Programul pentru fiecare sat se va fixa conform referințelor locale.

3. Unde se poate, învățătorii pot pregăti cu elevii coruri, declamări contra beției, eventuale dialoguri etc.

4. Medicii și alții pot și ei să adauge vederile lor, venindu-ne întru ajutor.

5. Preoții cari vor avea să citească pastorală, o vor citi înainte, ca în public să o poată citi pe înțeles cu accentuarea cuvenită. Observăm, că pastorală e cam lungă încât cititorul dela început poate unele pasaje cu date statistice etc. să le omită scurtând — căci în pastorală sunt înșirate mai multe feluri de date în privința beției. Mai ales unde vor lua și alții cuvântul se impune ceva scurtare. neesențială ca să nu obosească publicul.

6. Unde împrejurările admit, se poate face dimineața slujbă bisericească în sobor, cu predică și apoi eventual după masă poate urma pastorală tot în biserică, școală sau altă sală.

7. Isprăvind propaganda în toate satele cercului, preotul — conducător, face raport despre întreg decursul propagandei, înșirând toate momentele mai însemnate experiate: Protopopul va face apoi raport despre decursul mișcării în întreaga protopopie.

8. Conferința preoțească va formula apoi o bine motivată adresă către Onor. Ministeriu de finanțe, în care — cu provocare la cererea poporului din sate și orase și la dezastrele provocate de beție — va cere cu tot respectul pregătirea unei legi cât mai stricte contra alcoolismului, scăpând poporul din ghiarele lui.

Așteptăm ca întreg clerul să-și puie tot sufletul în această propagandă, spre a arăta atât

poporului cât și conducătorilor ei, cât îi zace la inima bisericii binele moral și material al poporului și cât zel desvoltă întru luminarea lui.

Lucrarea cea mai grea — pastorală — e făcută de Noi, deci cucernicii preoți au numai osteneala de-a propovedui cele cuprinse în ea.

București, 23 Ianuarie 1924.

Mitropolitul primat MIRON.

Sectele religioase

Dintr'un articol al p. diacon Dr. Gh. Comsa director în ministerul cultelor spicuim următoarele șire privitoare la sectele religioase din țara noastră.

„Nu mai puțin decât 7 (șapte) secte sunt în țara noastră. Numărul acesta, destul de mare al sectelor, nuantează în chip caracteristic adevărul, că setea religioasă a poporului nostru nu are nici o legătură cu aberațiile de ordin religios. Căci nu în numele religiei lui Christos se coboară în poporul nostru acei propoveditori răsăriți peste noapte, cari sunt întreținuți cu bani de provenență străină. Este dovedit bunăoară despre o sectă din țară, ca poate întreține cu plată numai doi predicatori. Toți ceilalți sunt plătiți de organizațiile din străinătate ale sectei. Aceste secte sunt:

1. Adventistii de ziua a șaptea.

2. Baptistii.

3. Nazarenii sau pocăiții.

4. Asociația Internațională a studenților de biblie.

5. Creștinii Liberi ai Evangheliei sau Evangheliștii.

6. Inochentiștii, și

7. Secta cea mai nouă numită: „Penticostal“.

Sub ochii noștri se dărimă părerea, că încetul cu încetul s'ar mai domoli propaganda sectară. De aceea preoții noștri, în calitate de păstori ai sufletelor, au tot mai mare trebuință să cunoască bine sectele, doctrina și activitatea lor. Chiar preotul, care nu are nici un sectant în parohie, încă are datoria să cunoască sectele și mijloacele pentru combaterea lor.

Poporul român a plătit scump păstrarea credinții sale în trecut. Azi nu i se mai cer atâtea jertfe, — dar se cere mai ales dela preoțime interes mai viu pentru ceace cu vrednicie se numeste ortodoxie. Statul ia măsurile ce cad în competența lui pentru apărarea credinții stră-

moșești, dar atâta nu ajunge. Nouă ni se cere o apostolie mai constientă. În interesul acestui apostolat sunt scrise rândurile de față. De aceea socotesc, că e bine să cunoațem și secta cea mai nouă, care s'a ivit la noi sub numirea „Penticostal”.

Ea este importată din America, și anume mai întâi în comuna Cuvin, din județul Arad, având de conducător pe V. Semenascu cu 25 aderenți. Secta mai are aderenți în comuna Pauliș, din acelaș județ, în frunte cu Gheorghe Bradin și Dimitrie Stoiu.

Secta este compusă din persoanele retrase din organizațiunile baptiste și din membrii noi. Are legături cu un anumit Budean Pavel din orașul Adron Ohio, America. Acest Budean a tradus din limba engleză și mărturisirea de credință a sectei, pe 12 pagini în broșura ce poartă titlul: „Decorarea fundamentului adevărat”.

Broșura s'a trimis și la noi în țară, și este caracteristică declarându-se într'însa, că e datoroare de măsură numai pentru predicatori, dar nu și pentru adeptii sectei. Numirea o are dela faptul că toți credincioșii sectei au dreptul să aștepte „promisiunea Părintelui, botezul în spiritul sfânt și foc după experiența personală a celor din biserică primitivă. Deoarece Pogorirea Duhului Sfânt s'a întâmplat în ziua cincizecimeii, de aici, după terminologia greacă, secta a împrumutat numirea sa.

Ceva specific nu găsim în doctrina sectei față de alte secte. Adunările se țin în zile de Duminecă, iar „Cina Domnului semnifică participarea din sfânta natură a Domnului Isus Christos”. Cum vedem este ceva exoteric în această doctrină, tradusă foarte greșit, într'o limbă aproape de neînțeles. Ca probă citez (dela pag. 7) următoarele:

„Părintele, Fiul, și Duhul Sfânt nici odată nu se schimbă ca persoane; nici încâlciți în legătura lor; nici despărțiți în respectul dumnezeirii lor; nici opunători în cooperare”.

Eroare specifică acestei secte este, că Mântuitorul va judeca lumea în timpul domniei de o mie de ani pe pământ, deci nu la sfârșitul acelei domnii, cum învață Studenții bibliei și adventiștii. Deci Panticostaliștii propagă un milenism specific.

În privința căsătoriei, între altele, se dă următorul sfat: „Sfătuim pe servii Panticostali de a nu împlini serviciul căsătoriei între careva credincoase și persoana divorțată, a cărui fos-

tă soție sau soț încă trăește”. Cei despărțiți să nu se mai căsătorească.

Relativ la datoriile către stăpânire, ei se arată a fi devotați, numai dacă statul le garantează libertatea răspândirii erorilor.

În fața faptului, că această sectă nouă a întregit la șapte numărul sectelor din țară, nu putem sta nepăsători. Tuturor slujitorilor sf. altar ni se impune datoria de a ne potența zelul pentru biserică ortodoxă. Să nu uităm:

1. Că sectele se răspândesc, în special pe la periferiile țării, evident în scop de a ține în continuă agitație populația dela granite;

2. În fruntea mișcărilor sectare sunt puși români numai pentru a se eluda vigilența factorilor răspunzători de liniștea religioasă și cetățenească;

3. Se ivesc continuu treceri dela o sectă la alta;

4. Sectele oprite, ca de pildă: Studenții bibliei, nazarenii etc., se prezintă ca baptiști pentru a eluda organele polițienești și a se putea întruni. Aceasta de sigur nu în numele religiei creștine, care nu cunoaște mijloace subversive;

5. Doctrina sectelor, așa cum s'a tipărit în broșuri, nu reprezintă adevărata lor doctrină, pe care o propagă pe larg numai în secret;

6. Sectele oprite, în loc de adunări, își propagă ideile prin broșuri.

S'ar mai putea face multe observări, dar în tot cazul nu vor întârzia preoții să tragă concluziuni folositoare bisericii din cele expuse mai sus. Doresc din inimă, ca cea mai modestă contribuție, la înlăturarea răului, să fie aceste rânduri.

Diaconul Dr. Gh. Comsa

Episcopiile rom-catolice din Ardeal

Unitatea noastră națională a adus țării 4 episcopii romano-catolice în Ardeal. Ele însă nu mai pot fi menținute, căci peste jumătate din credincioșii lor au rămas în partea Ungariei. Astfel trebuie suprimată:

1. Episcopia dela Oradea-Mare, care a mai rămas cu 45 parohii și 58.900 suflete.

2. Episcopia dela Satul-Mare cu abia 28 parohii și 37.500 suflete.

Nici una dintre aceste eparhii nu este mai mare ca un protopopiat de al nostru.

De altfel dintre toate parohiile catolice din

Ardeal cari sub regimul unguresc dădeau un număr de 408, astăzi în România au rămas numai 213, iar restul de 195 au rămas pe teritoriul Ungariei.

În chestie financiară: Statul român dă salariu la 23 canonici latini (din 40) la un popor de cel mult 956 mii, — precum și la 28 canonici greco-catolici români. În cealaltă parte a cumpenii sunt numai 19 asesori consistoriali, — corespunzători canonicilor, — astfel „statul român salariază 19 asesori ortodocși pentru un popor de aproape două milioane, și pe 51 canonici latini și greco-catolici pentru un popor „catolic“ de — cel mult! — 2 milioane 800 mii; în măsură medie vin la un canonic catolic 54 mii de suflete, iar la câte un asesor ortodox aproape 98 mii de suflete“...

Este deci just și rațional ca să se revizuiască și această chestiune, ca un act de dreptate socială.

Pentru catolicii din Ardeal e de ajuns eparhia Timișoarei cu 520.800 credincioși în 140 parohii și a Alba-Iuliei cu 339.517 suflete cu sediul în săcuime.

Sperăm, că onor. Ministeriu al cultelor, va pune capăt unor asemenea privilegii, tolerând protopopi cu 2—3 parohii și menținând neexplicabila nedreptățire a bisericii ortodoxe, unde 1 episcop are eparhii cât 7 episcopi minoritari și un protopop cât 3 episcopi minoritari. Și totuși ei umplu revistele lumii, că sunt persecutați.

Danii pentru zidirea Catedralei Ortodoxe din Cluj

Inregistrăm cu o deosebită bucurie, că la stăruințele noastre, obștea creștinească a început a ne înțelege și a contribui cu sume mai însemnate pentru zidirea catedralei.

Astfel am încasat în lunile din urmă ale anului dela diferite bănci pentru „Timbrul Cultural“ 80.000 Lei în numerar.

Fruntașii noștri comercianți din Cluj, Dumitru Vonica a contribuit cu 5000 Lei, Ioan Vlad cu 3000 Lei, protopopul T. Roșescu 2500 Lei, Doamna Lăpădatu soția Domnului Ministru 1000 Lei, Dr. Ilie Beu din Sibiu 1000 Lei, exactorul Teodor Cotușiu 1000 Lei, preotul I. Spânul din Coșna 1000 Lei, Dr. Carol Jauernig Consul Austriac 1000 Lei, Fondul religionar al Arhiepiscopiei din Bucovina ne-a luat la buget pe

acest an 100.000 Lei. La concertul din urmă dat de Reuniunea femeilor române ortodoxe s'a realizat un beneficiu net de 15.000 Lei, iar la concertul din 7 Octombrie 1923 dat de Corul Episcopiei s'a încasat 8000 lei.

Prefectul județului Cojocna ne asigură din fondul cultural al județului 20.000 Lei, iar prefectul poliției a încasat sub diferiți titluri suma de 10.790 lei, pe cari i-am primit la cassă.

La apelul nostru către bănci, a răspuns până acum Banca Românească din București cu 100.000 Lei.

Cu discul purtat la Sfântul Nicolae, incurg sume frumusele.

În raportul către Veneratul Sinod, vom arăta numele tuturor contribuenților cu daruri benevole. „Înainte cu Dumnezeu“.

Consistorul Diecesan

Mănăstirea din Bălan

În desvoltarea vieții bisericești mănăstirile în trecut și-au avut importanța lor covârșitoare. Nefiind în trecut școale teologice, neavând centre, unde să se desvoalte o activitate bisericească culturală, ca astăzi, golul acestora l-au îndeplinit mănăstirile.

În principatele române, la frații noștri, cari au respirat mai liber, au fost și sunt un număr frumos de mănăstiri, cari în trecut nu una dintre ele au ajuns la o însemnătate remarcabilă.

Ardealul în urma prigonirilor ce-a îndurat neamul nostru și cu el biserica noastră, n'a avut norocul să aibă mănăstiri, cari să servească ca foculare pentru viața bisericească culturală.

În toată Mitropolia noastră a Ardealului abea putem vorbi astăzi de mănăstirea Bodroglui din Eparhia Aradului.

Ce privește mănăstirea Bălanului în Sălaj, pe cum e de simplă această mănăstire, pe atâta de puțin putem afla despre trecutul ei. Nefiind date scrise, neaflând amintire despre ea nici la istoriografiile noștri bisericești. Numai din spusele bătrânilor se poate compune un oarecare trecut.

Mănăstirea este așezată pe teritoriul hotărului comunei Bălan, între dealuri, părae și păduri, loc destul de romantic, cam la 4 km. depărtare de soseaua județeană ce duce pe valea Almașului. Dealurile, cari o încunjură și cari sunt astăzi mai mult sterpe, odinioară au fost pline de vii roditoare.

Teritoriul pe care este clădită biserica, astăzi e proprietatea școlii primare din Bălan, un teritor de aproape 2—3 jug. catastrale, din care teritor în anul 1910 s'a nizuț să se câștigate un teritor oareșcare propriu pentru mânăștire, i. e. butind a se reda Bisericii din Bălan și un mânăștirii, 1000 pt., în folosința școlii.

Data întemeierii nu se știe; Mânăștirea Strâmba-Fizeșului astăzi unită în apropierea mânăștirii din Bălan, se aminteste din veacul al XV-lea (Dr. Silviu Dragomir, prelegeri istorice) deci se presupune, că și mânăștirea Bălanului trebuie să-și aibă data întemeierii cel puțin deodată cu a Strâmba-Fizeșului.

Tradiția din comuna Bălan spune mai de mult lângă Mânăștire era casă de locuit pentru călugări cu supraedificate, cari călugări lucrău teritoriul, care astăzi este a școlii primare din Bălan.

Cum a ajuns în posesiunea școlii nu se știe. Locuiau și câțiva credincioși lângă mânăștire, cari numai în deceniile din urmă s'au mutat deacolo. Astăzi numai biserica mânăștirii există. — Ocupațiunea călugărilor afară de serviciul religios era instruarea celorce voiau să intre în tagma preotească și cantorală.

Biserica actuală nu este vechea mânăștire. Vechea mânăștire este transportată în interiorul comunei Bălan, servind și astăzi, ca Biserică parohială. După cum spun bătrânii din comuna Bălan, mutarea s'a făcut după anul 1848. Cauza mutării este următorul fapt. În interiorul comunei Bălan este un teritor de 6 jug catastrale, care a fost pe acele timpuri aparținători proprietarilor Hétfaludi din comuna Brusturi. Făcându-se improprietărirea, sătenii au voit să aibă acest teritor de cimitir. Pentru ajungerea acestui scop au fost sfătuiți să aducă biserica din hotar, că atunci când va veni comisiunea să judece teritoriul din litigiu, să fie acolo ridicată biserica. Nu se știe cine a dat acest șfat sătenilor, l'au dus însă la îndeplinire și-au câștigat teritoriul, rămânând mânăștirea ca biserică parohială, iar teritoriul ca cimitir.

Afară în hotar a rămas singur prestolul, expus tuturor tempestăților. Aici s'a întâmplat minunea, că un servitor cu numele Ioan a dascălului Filimon Șchiopul, păștorind viteie stăpânului său, pe timp ploios s'a suit pe pristol să-și tocmească opinca și a rămas olog. Indemnat de acest fapt la inițiativa preoților din Bălan s'a aflat un credincios cu numele Ionas Ianchis lui Cășian, care cu preotul parohiei Suseni

Simion Georgea a făcut deasupra prestolului un altar, unde apoi serveau din când în când preoții din Bălan, mai ales la sărbătoarea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu.

Altarul acesta s'a făcut cam prin anii 1867—1870. Deodată cu aceasta s'a ivit ideea ridicării unei biserici în acel loc. S'au făcut pelegrinaje în fiecare an cu poporul din județ.

La 1889 s'a ridicat apoi biserica de astăzi tot din partea lui Ionas Ianchis lui Cășian. De atunci încoace să face pelerinaj în tot anul la sărbătoarea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, afară de anii răsboiului, când serviciul a fost oprit la această mânăștire din partea autorităților maghiare. Poporul ține și astăzi cu multă pietate la această mânăștire.

Ea stă sub conducerea organelor protopresbiter. Unguras. Din ofrandele credincioșilor mânăștirea dispune de un fond, care are de scop reînvierea vechei mânăștiri.

Deocamdată menține și pe mai departe pelerinajul la sărbătoarea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, cu mai multe exerciții sufletesti, punându-se preț deosebit pe lățirea cuvântului Dumnezeu.

CORNEL GEORGEA
preot.

COMUNICARI

Atragem atenția P. O. D-ni protopopi ca să convoace și să țină sinoadele protopopești la termenul regulamentar, trimițându-ne imediat după sinod rapoartele și datele statistice complete, pentru ca să poată fi prelucrate din bună vreme pe seama sinodului nostru eparhial.

* * *

Nr. 619. — Având în vedere că unele dintre conferențele preoțești a luat hotărîrea ca pentru studiarea chestiei sectelor și o propagandă mai intensivă broșurile și cărțile recomandate de noi să se comande pe spesele parohiilor, Comisiunea noastră admite această soluție cu condiția ca aceste broșuri să fie încorporate la biblioteca parohială și costul lor să fie aprobat de comitetul parohial la poziția speșelor neprevăzute din buget. Se pot comanda dela Cassa bisericești din București.

* * *

Nr. 920. Atragem atenția onoratei preoțimi asupra circularei noastre Nr. 5510 din anul trecut publicată în Nr. 17 al „Renasterii” referitor la Institutul biblic din București, ca să pertrac-teze această chestiune în colegiile preoțești e-ventual în sinoadele protopopești.

ȘTIRI

Sfântul Sinod al bisericii noastre prorogat în Noembrie a fost din nou convocat pe Luni în 5/18 Februarie pentru continuarea ședințelor.

* * *

Știre personală. P. S. S. episcopul nostru plea că mâine Duminecă la București pentru de-a lua parte la ședințele Sfântului Sinod.

* * *

Decorat. D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor, a făcut în zilele trecute o vizită I. P. S. S. Mitropolitului Primat, Miron, remițându-i medalia „Răsplata Muncii pentru biserică” cl. I.

* * * *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

Monumentul Unirii. În Alba-Iulia s'a inițiat din nou acțiunea pentru ridicarea unui monu-ment al unirii în Alba Iulia.

Tarul Bulgariei. Gazetele din Sofia, capitala Bulgariei, anunță, că fostul țar al Bulgariei, Ferdinand, a cerut guvernului să-i dea îngădu-ința să se întoarcă pentr scurtă vreme în țară. ca să-si isprăvească unele afaceri. Guvernul bulgar însă nu i-a dat această îngăduință, soco-tind, că în timpul de față n'ar fi spre binele țării întoarcerea în țară alui Ferdinand.

Prefectul Turzii. În postul vacant de prefect al județului Turda Arieș a fost numit d-l Dr. Vasile Mester, fost până acun notar public în Turda.

* * *

De imitat. Noul prefect al județului Bihor, d-l N. Popovici, cum ni se anunță din Oradea Ma-re, a invitat Lunia trecută la o consfătuire în a-faceri administrative, pe toți primpretorii din județ. Intre alte hotăriri, s'a luat la această con-sfătuire și următoarea: Constatându-se, că la serviciile divine, ținute cu ocazia serbărilor oî-ficiale, șefii autorităților nu se prezintă la sf. bi-serică. D-l prefect să intervieve la ministerul de interne, ca toți șefii autorităților să primească, prin ministerele respective, ordinele privitoare

* * *

Invățător pentru America. Românii din Windsor Ont. (Canada) au cerut ministerului nostru de instrucție publică, să li se trimită un învățător român pentru școala primară.

* * *

Donație. D-na Ana P. Boiciu din Floești a primit medalia „Răsplata muncii pentru biseri-că” cl. I. pentru donațiunea de 300.000 lei făcu-tă societății „Caritatea”, în scopul construirii u-nui cămin-azil pentru preoții infirmi.

* * *

Datora Austriei. În București a sosit Vineri un vagon cu 5 milioane, 227.000 coroane aur efectiv, dela Viena, ultima rată din datoria de războiu a Austriei către România.

Imediat după sosire, aurul a fost predat dele-gatului Băncii Naționale, iar după aceea, a fost depus în tezaurul băncii.

Acest transport este ultimul în aur efectiv. Mai are o datorie de nouă milioane care con-form convenției nu se mai plătește în aur ci în alte efecte.

Iredentismul. În ședința din 7 Febr. a Sena-tului d-l Dr. V. Bianu a făcut o interpelare în chestia propagandei antinațională care se face în școalele ungurești din Ardeal. D-sa citează mai multe bucăți de texte din istoria Românilor, geografie, etc., în care această istorie este fal-sificată iar neamul nostru batjocorit.

Roagă pe d-l ministru de instrucție să ia mă-suri pentru ca ura și batjocura să dispară din școalele maghiare coniesionale.

D. dr. C. Anghelescu, ministru al instrucțiu-nei, spune că din cercetările făcute de d-sa, cele spuse de d-l dr. Bianu corespund cu adevărul. În momentul de față chestiunea aceasta se află în studiu. Până atunci s'au luat măsuri pentru respectarea legilor școlare. Acele instituții ca-re nu le vor respecta vor fi închise.

În ceea ce privește manualele didactice con-trare istoriei și geografiei noastre, ele au trecut în țară prin fraudă. S'au luat măsuri pentru con-fiscarea lor, iar școalele unde se vor găsi ase-menea manuale să fie închise.

Tot în chestia aceasta d-l Al. Lapedatu, mi-nistrul cultelor și artelor, spune că va studia chestiunea școalelor confesionale și dacă cei vizați nu se vor conforma legilor, va lua aspre măsuri în contra lor.

* * *

Internaționala minorităților. După internaționala roșie, verde și galbenă, iată-ne ajunși și la internaționala minorităților. Și fiindcă din populația Ardealului și Banatului numai 19% sunt maghiari, în vreme ce dintre funcționarii publici 56% dintre scoalele secundare 39%, iar dintre cele primare 32% sunt maghiare, evident că maghiarii sunt elementul, care temându-și cultura și limba amenințată, are nevoie de o organizație internațională, pentru a-și apăra ființa sa etnică. (Vezi Keleti Ujsag din 23 Ian. 1924.

Pentru ca să se vadă, că întregul bocet de nenuțumiri nu e decât un mijloc de a — să-i spunem pe nume — „santaja“ statul român în detrimentul ideii naționale românești și a dreptelor revendicări ale majorității, ale românilor, cari și azi se află într-o situație inferioară față de maghiari, complectăm datele de mai sus. Dintre cele 12 trupe de teatru permanente din Ardeal și Banat maghiare sunt nouă și numai două românești. (Trupa de operă și trupa teatrului național din Cluj). Să mai spunem, că de present maghiarii au stagione permanentă în 9 orașe în vreme ce românii numai unul, că din cele 55 ziare zilnice din Ardeal și Banat maghiarii au 31, iar românii numai două „Infrățirea“ din Cluj și „Patria“.

Dar de sigur, că maghiarii sunt apăsați pe teren economic. Dovadă mulțimea lor de bănci și alte întreprinderi, cari prosperează sub regimul românesc înzecit mai bine decât sub regimul maghiar, alimentând o cultură străină, o presă în majoritatea cazurilor potrivnică statului și neamului nostru.

Și atunci de ce minoritatea maghiară făcuie steagul internațional al minorităților spre guvernele Bucureștilor? („Banatul Românesc“).

* * *

Lumea va piéri peste 5 ani? Un învățat englez proroceste că la 4 Februarie 1929 va fi sfârșitul lumii. Atunci se va porni asupra pământului un vânt îngrozitor cu o înțeață de 4000 kilometri pe oră. Va nimici tot ce i cade în cale, chiar și mările și râurile vor fi suflate din matca lor. Orașele, satele și noi ne vom face praf. „Învățatul“ nu spune dacă potopul de furtună va pustii peste tot globul sau numai pe continentul nostru. Alți învățați zic că e cu neputință un uragan general pe întreg globul, având în vedere curentele polare opuse.

* * *

Biserică-otel. Șeful bisericii baptiste din New-york a anunțat că acea biserică va fi dă-

rimită și în locul ei se va ridica o clădire cu 20 caturi. Biserica va fi jos iar la etaje va fi un hotel „creștin“.

* * *

Actiune națională. În gazetele franceze se publică de un timp încoace zilnic cu litere mari următorul aviz:

„Fiecare franc care esc din Franța face să scadă valuta și să se ridice costul vieții.

„Nu lăsați să iasă din țară francii voștri“.

„Nu cumpărați produse străine“.

Sfaturile acestea se potrivesc, desigur, și altor țări a căror monedă nu are valoarea pe care o merită.

* * *

Mulțumită publică. Subsemnatul, în numele și reprezentanța credincioșilor mei, cvitez și exprim pe această cale mulțumită, tuturor binefăcătorilor donatori; cari la apelul meu, lansat la 1 Ian. 1923 au binevoit se contribuiască din prisosul lor, în scopul cumpărării alor 2 clopote pe seama bisericii ortodoxe române din Geoagiul-de-sus (Joseni).

Contribuiri :

1. D-I Dr. Ion Pop director de bancă din Cluj Lei 1000.

2. D-I Dr. Vasile Albu avocat în Ibașfalău Lei 1000.

3. D-I Dr. Vasile Barbu, maior, Oradea mare Lei 200.

4. Institutul de credit „Izvorul“ din Alba Iulia Lei 2000.

5. Pe lista de contribuiri deschisă de subscrisul între parochienii din loc Lei 8530.

6. Pe lista contribuțiilor purtată între fiii acestei comune bisericesti aflători în America Lei 13.900.

În total Lei 26.630.

Din această sumă s'au cumpărat și montat 2 clopote în greutate de 150 kgr. cu prețul de Lei 25.746, iar restul de Lei 984 formează baza fondului ridicării monumentului eroilor ce se intenționează a se ridica în cursul a. c. în comuna Geoagiul-de-sus.

Vas. Bârluțiu, paroh.

* * *

Libera vânzare a sărei. Pe ziua de 1 Ianuarie 1924 s'a ridicat monopolul de vânzare a sărei, în toată țara. De acum încolo oricine poate vinde sare și prețul de vânzare rămâne să-l stabilească libera concurență, dar câștigul îngăduit nu poate trece de 30 la sută, altcum va fi pedepsit ca speculant. Prețul sărei la salină sau

la depozitele Regiei este de 1 leu kgr., iar pentru cea în mărăcinată și pachetată este de 2.50 lei kilogramul.

* * *

Nădejdi desarte. Exregina Ungariei, Zita, a declarat în ziarele ungurești, că iul ei Otto va ocupa tronul maghiar când va ajunge la vârstă, învățând până atunci cu osârdie „geografia veche“ dinainte de războiu. „Paste Murgule“.

CĂRȚI

„Istoria Românilor“ pentru școalele primare de Paraschiva Kiss și Dr. Sabin Muresan, Cluj „Ardealul“ 1924. Manual aprobat de Ministerul Instrucției. Cartea cuprinde pe 78 pagini o enciclopie a istoriei poporului românesc. Nu știm întru cât corespunde această expunere succintă planului analitic. Ar fi de dorit însă ca să se observe cu mai mare grije exactitatea datelor. De ex. despre Șaguna se spune la pag. 62 că „ei a zidit biserica măreață dela Sibiu și a făcut seminare“. Șaguna n'a zidit nici o biserică în Sibiu, ci catedrala s'a ridicat sub metropolitul I. Meșianu, iar „seminare“ a ridicat numai unul, pe cel din Sibiu.

* * *

A APĂRUT :

„Genoveva“ din nou întocmită după istoriile mai vechi de Lucian Bolcaș. Cartea aceasta de literatură populară este prelucrată cu mult spirit critic, într'o limbă corectă și curățită de balastrul greoi al altor ediții. În forma în care se prezintă se poate citi cu folos din partea tinerimei. O recomandăm cu deosebire pentru bibliotecile școlare, pentru premii elevilor și tuturor elevilor de școală, ca o carte care contribuie la bunele moravuri ale tinerimei. Prețul 10 lei.

* * *

Calendarul „Lumea și țara“ pe 1924 edat de tipografia Dr. Seb. Bornemisa din Cluj. Este cel mai bun calendar apărut în anul acesta. Pe lângă datele calendaristice bogate, conspectul târgurilor după date oficioase calendarul cuprinde o frumoasă și bogată parte literară cu multe ilustrații bine succese. E o carte literară de valoare care nu trebuie să lipsească din nici o casă românească. Prețul 15 lei. Pentru mai multe

exemplare bucata 12 lei. Se poate comanda la tipografia Dr. Bornemisa Cluj, Piața Cuza Vodă 16.

* * *

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți :

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhaudu — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciuhaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2.50 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna“ II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Invățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța uuei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericeii de Dr. I. Lupaș — — — — — 5.— Lei
9. O pagină din lupta noastră pentru existență de P. S. N. Ivan — — — — — 5.— Lei
10. Memoriile Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Șaguna 25.— Lei
11. „Pentru neam și lege“, predici împotriva sectarilor de Dr. G. Comșa — — — — — 35.— Lei
12. „Istoria Românilor“ de Dr. Ion Lupaș — — — — — 50.— Lei
13. „Problema educației sexelor“ — 8.— Lei
14. „Femeia“ de Dr. C. Stanca — — 20.— Lei
15. Regule de drept și de morală scoase din Sfânta Scriptură de M. Dupin trad. de M. W. Pacu — — — — — 35.— Lei

STEFAN FEHÉR

CLUJ — Str. Memorandului Nr. 21.

Pregătește

pălării pentru preoți după măsură și model

Repară pălării vechi după muștră originală,
precum și altfel de pălării
cu prețuri ieftine.